

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
15 червня 2022 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №11 від 30.06.2022 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 261 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

знань і навиків у професійній діяльності; сприяє закріпленню знань за допомогою самостійних практичних дій, формуванню уміння поєднувати те, що вивчається, з минулим, теперішнім і майбутнім досвідом; сприяє бажанню вчитися і бути впевненим у власних можливостях оволодіння знаннями і навиками тощо.

Отже, використання інтерактивних методів навчання у процесі організації партнерської взаємодії здобувачів вищої освіти забезпечує свідоме використання теоретичних знань на практиці, здійснення наукового обґрунтування явищ, феноменів, ситуацій психолого-педагогічного та ін. характеру, вільне оперування теоретичним матеріалом, розробку пропозицій та рекомендацій, самостійне знаходження і виправлення помилок у процесі роботи тощо.

Список використаних джерел:

1. Кашлев С. С. Интерактивные методы обучения педагогике. Минск : Выш. шк., 2004. 176 с.
2. Сиротенко Г. О. Шляхи оновлення освіти : науково-методичний аспект. Харків : Основа, 2003. 96 с.
3. Сорочан Т. М. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності : теорія та практика : монографія. Луганськ : Знання, 2005. 384 с.

САМЧУК Лариса Сергіївна

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ ЗМІН В ОСВІТІ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В УКРАЇНІ

Інклюзивне середовище сучасного закладу освіти забезпечує найкращу якість освіти для всіх дітей і є основоположним фактором усунення дискримінаційних підходів. У сучасних закладах формується середовище, в якому відбувається постійна активна взаємодія людини з особливими потребами та світом, що дозволяє розвивати соціальні взаємини та навички формування стосунків і спільних дій. Повага та розуміння зростає, коли до спілкування долучаються люди з різними здібностями та різним походженням, які в умовах цього нового середовища здатні віднайти себе. Не випадково в сучасній українській науковій думці до цієї проблеми звертаються не тільки фахівці в галузі спеціальної освіти (А. Колупаєва, Г. Соколова, О. Таранченко, О. Форостян), але й філософи (Є. Борінштейн, К. Павленко, І. Орленко). На етапі формування, впровадження та реалізації системи інклюзивної освіти важливим є врахування дії всієї сукупності чинників, що впливають на її успішність та ефективність. Ці обставини роблять актуальною проблему розгляду сукупності чинників, що впливають на процес впровадження інклюзивної освіти. Тож, виділимо основні групи чинників, що сприяють

формуванню інклюзивної освіти, створенню умов для реалізації можливості здобуття освіти, успішної адаптації, соціалізації осіб з обмеженими можливостями.

По-перше, це соціокультурні чинники, що визначають міру готовності учнів і їх батьків до соціальної взаємодії, толерантного спілкування та формування інклюзивної культури. Учні з особливими потребами необхідно підготувати до соціальної взаємодії та формувати інклюзивну культуру, адже їм дуже важливий час для адаптації до нових умов і змін життєдіяльності. Особливу увагу необхідно приділяти батькам, надаючи їм можливість брати активну участь у заходах комплексних інтеграційних програм навчання та консультивання. Слід зазначити, що сьогодні соціокультурні практики входять до інклюзивних освітніх проєктів, спрямованих на спільну культурну діяльність учасників. Відтак, освітній процес постає складником соціокультурного середовища. Разом із освітніми програмами, як справедливо зазначає Г. Лещук, реалізуються і творчі проєкти, відбувається різносторонній розвиток особистості та її інтеграція в соціум [1, с. 186]. Інклюзивна освіта втілює в собі не лише момент фізичної присутності дітей з особливими освітніми потребами в одному просторі зі здоровими дітьми, а підкреслює їх залученість до спільної діяльності. На наш погляд, ігрові соціокультурні технології, заходи соціокультурної діяльності, як от – відвідування театрів, музеїв, центрів еколого-натуралістичної творчості – уможливить засвоєння ними зразків поведінки, цінностей, культурних правил, потреби у спілкуванні. Звичайно, сьогоднішні реалії, воєнний стан, значно погіршили можливість реалізації цих ідей, але за допомогою інформаційних технологій фахівці інклюзивно-ресурсних центрів і вчителі працюють з дітьми з особливими потребами.

Як слушно зауважує К. Павленко, «інклюзію ми розуміємо тут переважно як включення дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітній процес, тобто таке спільне виховання та навчання дітей, з яким тісно пов'язана етична проблематика цінностей та виховання» [2, с. 186]. Насамперед, йдеться про розуміння інклюзивної освіти сучасними філософами як особливого соціокультурного явища, для якого визначальною є не просто допомога дітям з особливими потребами, але й підготовка висококваліфікованих педагогів, які можуть на засадах толерантності, чуйності, творчості та співробітництва допомогти їм. Ми підтримуємо думку вченої щодо того, що суспільство, зважаючи на модернізацією системи освіти і виховання дітей з особливими потребами, повинне апелювати до «переосмислення, уточнення наукових засад, зміцнення загальної базової теорії та обґрунтування поліпарадигмальності при розробці нових підходів у вирішенні завдань організації та впровадження інклюзивного навчання в дослідницькій та освітній практиці» [2, с. 192]. Реалізація цих змін вимагає осмисленого, наукового підходу з оперттям на сучасні філософські теорії та компенсаторну функцію філософії.

Серед інших груп чинників у філософії освіти та педагогіці визначають психолого-педагогічні, матеріально-технічні, організаційно-методичні. Йдеться про удосконалення нормативно-правової бази інклюзивної освіти, кадрове

забезпечення функціонування системи, створення умов для проектування та реалізації індивідуального освітнього маршруту учня з особливими потребами, що дозволить задовольнити його освітні потреби.

Інклюзивне середовище об'єднує низку інших середовищ, як от: середовище закладу освіти, сім'ї, інклюзивно-ресурсного центру тощо, що дає змогу тлумачити його як складне та багатокomпонентне. Завдяки такій своїй структурі воно виконує функції розвитку, виховання, підтримки, спілкування.

Отже, соціокультурний контекст змін в освіті осіб з особливими потребами, на наш погляд, полягає в наступному: визначальними постають соціокультурні чинники, що визначають міру готовності учнів і їх батьків до соціальної взаємодії, толерантного спілкування та формування інклюзивної культури. У сучасних закладах формується середовище, в якому відбувається постійна активна взаємодія людини з особливими потребами та світом, що дозволяє розвивати соціальні взаємини та навички формування стосунків і спільних дій. Інклюзивну освіту сучасні філософи визначають як особливе соціокультурне явище, для якого визначальною є не просто допомога дітям з особливими потребами, але й підготовка висококваліфікованих педагогів, які можуть на засадах толерантності, чуйності, творчості та співробітництва допомогти їм.

Список використаних джерел:

1. Лещук Г. В. Особливості соціокультурної діяльності як фактора соціально-виховного впливу на особистість. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* Випуск 1 (44). Ужгород, 2019. С. 98-101
2. Павленко К. М. Філософія інклюзії в освіті. *Мультиверсум. Філософський альманах.* 2019. Випуск 3-4 (169-170). С. 185-195.

СКРОМНА Маріанна Володимирівна

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ У СИСТЕМІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ПЕДАГОГІВ ДО ПРАКТИКИ

Актуальність теми зумовлена переходом освіти до дитиноцентричного, компетентнісного та діяльнісного підходів, про що зазначено в Концептуальних засадах реформування початкової освіти «Нова українська школа». Сучасні вимоги суспільства до освітнього процесу потребують його практичної спрямованості, зокрема на засадах використання новітніх технологій; створення умов для саморозвитку і самовираження учнів, урахування їх індивідуальних особливостей.

Однією з новацій у початковій школі є застосування електронних освітніх ресурсів (ЕОР), зокрема електронних підручників (е-підручників) і електронних освітніх ігрових ресурсів (ЕОІР).